

Találkozások Velük, akik ott voltak, és előkészítették a változást. Ahogy mi láttuk őket, ahogy ők látták a világot - akkor és most. 1989 eseményei, a rendszerváltáshoz vezető út, és az azóta eltelt 25 év szavakban és képekben:

TÖRTÉNELEMÓRÁK A SZABADSÁGRÓL III.

A Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége és a Lengyel Intézet közös programsorozata a Szabadság Ünnepeinek évében, 2014-ben.

Téma: Waclaw Felczak – a lengyel-magyar barátság

2014. március 13 (csütörtök), 18.00

Lengyel Intézet (1065 Budapest, Nagymező u. 15.)

Vendégek:

Wojciech Frazik – Waclaw Felczak monográfiájának szerzője, történész, a lengyel Nemzeti Emlékezet Intézete (IPN) munkatársa

Kovács István – történész, volt krakkói főkonzul

Moderátor: **Mitrovits Miklós**

A Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége, és a Lengyel Intézet egész éven át tartó eseménysorozata a negyedszázaddal ezelőtt bekövetkező rendszerváltáshoz vezető út leglényegesebb epizódjait eleveníti fel. A havi rendszerességgel jelentkező találkozók vendégei a lengyel-magyar demokratikus ellenzék legendás alakjai, a Szolidaritás egykori tagjai-alapítói akik aktív részesei vagy szemtanúi voltak a szabadságért vívott harcnak. A *Történelemórák a szabadságról* című programsorozat január 28-án indult, a teltházas első találkozó vendége Kiss Gy. Csaba volt. A második találkozó február 27-én ismét hatalmas érdeklődéssel és közel 140 fős közönséggel került megrendezésre. A program különleges vendége a Lengyel Köztársaság Szenátusának elnöke, a lengyel demokratikus ellenzék egyik vezetője, Bogdan Borusewicz, valamint Engelmayer Ákos, a lengyel Szolidaritás mozgalom egykori tagja és Pákh Tibor ellenálló, az 1980-as podkowa leśnai éhségstrájk egyetlen magyar részvevője voltak, akikkel a programsorozat házigazdája, Mitrovits Miklós történész beszélgetett.

A soron következő, harmadik találkozó alkalmával Waclaw Felczak, a magyar-lengyel barátság egyik legfontosabb alakját mutatja be Wojciech Frazik történész, Felczak monográfiájának szerzője, a lengyel Nemzeti Emlékezet Intézete (IPN) munkatársa. Felczak a II. világháború alatt Lengyelország és Magyarország közötti illegális futárszolgálat szervezője és parancsnoka volt. A háború után, 1945–1948 között a London–Varsó útvonalon folytatott illegális futártevékenységet. Munkájával és befolyásos magyar kapcsolataival elévülhetetlen érdemeket szerzett a lengyel ellenállásban. A történelem és politika viharai következtében a történésznek készülő Fraziknak hosszú időre meg kellett szakítani tanulmányait. Tudományos pályáját negyvenkét évesen kezdte újra, doktori értekezését a

horvát-magyar kiegyezésről írta. A krakkói Jagelló Egyetem Történeti Intézetének munkatársa volt. A hatvanas évek végén fejezte be monumentális Historia Węgier (Magyarország története) című nagydoktori munkáját. A hetvenes évektől gyakran megfordult Magyarországon, ahová legkedvesebb diákjainak tanulmányutat is szervezett. 1987 őszén Waclaw Felczak három hónapot töltött az Eötvös Kollégiumban vendégtanárként. Ő volt az, aki a Bibó szakkollégium diákjait pártalakításra bízta. Pár hónap múlva létrejött a FIDESZ, amely 1991-ben Felczak tanár urat tiszteletbeli tagjává választotta. A régóta húzódozó professzori kinevezéséről szóló dokumentumot 1993. október 4-án nyújtotta át neki Lech Wałęsa köztársasági elnök.

Waclaw Felczak halála is mintegy szimbolikusan a számára oly kedves nép, a magyarok történelméhez kötődik. 1993. október 23-án hunyt el.

„A II. világháború nagy részét Waclaw Felczak Magyarországon töltötte, ahol kulcsfontosságú szerepet játszott az ún. „W” képviselet megalakításában és működésében, amely a Lengyel Köztársaság külföldön működő Kormányja és az országos képviselet közötti összekötés fenntartásáért felelt. A budapesti képviselet (főként a háború első szakaszában) az Ország-Központ összekötővonal legfontosabb pontja volt, innen ismerte Felczak „Lech” számos jelentős esemény háttérét, és ezért vehetett részt ezekben [...] Magatartása és állásfoglalása sok ember, és az 1956 utáni környezet számára is hivatkozási pont volt.”

(Wojciech Frazik – A Szabad Lengyelország Emisszáriusa. Waclaw Felczak (1916–1993), politikai biográfiája, Krakó 2013.)

Waclaw Felczak professzor emléktábláját 2006-ban avatták a budapesti Eötvös József Collegium dísztermében, abban az intézményben, melynek az 1938/39-es tanévben diákja is volt. Az emléktábla Orr Lajos magyar szobrászművész műtermében készült a Harc és Mártíromság Emlékvédelmi Tanács megbízásából.

Waclaw Felczakról bővebben [itt](#) olvashat.

A helyfoglalás érkezési sorrendben történik.

Szervezők:

A további találkozók részleteiről hamarosan a szervezők honlapján, illetve a Lengyel Intézet nyomtatott programfüzetéből tájékozódhatnak:

www.budapest.ms.gov.pl, www.lengyelintezet.hu